

posse Superiores locales hujusmodi Oratoria per se designare, & approbare, sed solum posse ex commissione Provincialis iudicare de decencia, & idoneitate loci, & postea ipsum informare, ut juxta ipsam informationem Provincialis per se approbet, & deputet locum in Oratorio, quamvis sit absens, cum non magis requiratur hic presentia approbantis, quam in absolute censura, quae per omnes ab absente dari potest. Quartum tamen loc. cit. dub. 8. in fine, & Diana ibi cit. censent, posse Superiores locales designare, & approbare locum saltem ex rathabitione, aut commissione praesumpta Provincialis.

80 Hic pro complemento juvat afferre sequentem resolutionem Sacrae Congregationis Concilii relata ab Eminētissimo Petra tom. 3. commentar. ad consti. 2. Alexandr. IV. num. 33. ibi: Sacra Congreg. Concilii in Martanen. privill. 20. Sept. 1698. lib. 48. decret. pag. 471. propositis dubiis.

I. An Regularis Theatinus potuerit licite erigere altare portatile, Sacrum peragere, & Sanctissimum Viaticum ministrare alteri Regulari infirmo in domo privata illius consanguineorum absque licentia Ordinarii, aut Parochi.

II. An possit Ordinarius in hoc, & similibus casibus procedere contra Regulares etiam ad censuras.

Respondit.

Ad I. Negative. Ad II. Affirmative, sed in praesenti non molestandum.

81 Non permittitur in Sacra Congregatione Oratorium cum beneficio in domo privata; immo Sacra Congreg. Immun. ad tollenda inconuenientia, in Neritonen. 18. Januarii 1628. censuit. Capellam cum beneficio esse reuocandam a domo privati apud Card. Petram tom. 3. commentar. ad consti. 2. Paschalis II. num. 80.

82 Quo autem ad haec Oratoria priua attendenda nunc est novissima dispositio Sacrae Congregat. Concil. & Benedicti XIV. in sequenti decreto, quod hic ad litteram datur.

DECRETUM.

Jussu Sanctissimi Domini Nostri

BENEDICTI XIV.

Edictum circa celebrationem missae in Oratoriis priuatis.

Die septima Januarii M.DCCXXI.

Cum duo nobiles conjuges diocesis Marsicen. obtinuerint a Sede Apostolica indultum pro celebratione sine missa in privato suae domus Oratorio sic conceptum:

Dilecte fili, & dilecta in Christo filia, salutem, & Apostolicam benedictionem.

» Spirituali vestrae consolationi, quantum cum Domino possumus, benigne consulere, vosque favoribus spiritualibus, & gratias prosequi volentes, & vestrum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & penis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatas existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutas fore censentes, supplicationibus vestro nomine » Nobis super hoc humiliter porrectis inclinari, Vobis, qui (ut asseritis) loco Gallicchi, & Messanelli Marsicen. seu alterius diocesis jurisdictionem temporalem in illis, seu eorum altero exercendo Baro, & Baronissa » respective existitis, ut in priuatis domorum vestrae habitationis in civitate, & diocesi Marsicen. existentibus Oratoriis ad hoc decenter muro extructis, & or-

natis, seu extruendis, & orandis, ab omnibus domesticis usibus liberis per Ordinarium loci prius visitandis, & approbandis, ac de ipsis Ordinarii licentia ejus arbitrio duratura, unam missam pro unoquoque die, dummodo in eisdem domibus celebrandi licentia, quae adhuc duret, alteri concessa non fuerit, per quemcumque Sacerdotem ab eodem Ordinario approbatum secularem, seu de Superiorum suorum licentia Regularem, sine tamen quorumcumque Jurium Parochialium praedictio, ac Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, & Natiuitatis Domini Nostri Jesu Christi, aliisque solemnioribus anni festis diebus exceptis, in vestra & natorum, consanguineorum, & affinium, qui in eadem domo, vobiscum insimul habitant, Familiaeque, & quoad Oratoria ruri existentia, etiam in hospitum nobilium vestrorum praesentia celebrari facere libere, & licite possitis, & valeatis, ac vestrum quilibet possit, & valeat Auctoritate Apostolica tenore praesentium concedimus, & indulgemus; non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem quod familiares seruitis vestris, temporae dicte missae actu non necessarij, ibidem missae hujusmodi interestes ab obligatione audiendi missam in Ecclesia diebus festis de praepcepto minime liberi censeantur.

Datum Romae apud Sanctam Mariam Majorem sub anno Piscatoris die 12. Februarii 1739.

Cumque exorta esset dubitatio, an ex vi hujusmodi indulti liceret missam celebrare in privato Oratorio, etiam sine praesentia alterutrius ex dictis conjugibus, in quos indulti concessio directa erat, qui quidem dubitationi locum dedit opinio nonnullorum Doctorum pro affirmatiua, & negativa respective sententia inter se certantium, Sacra Congregatio Concilii, ad quam hujus questionis resolutio delata fuit, die tertia Decembris 1740. censuit: Non licere; deinde vero Sanctissimus Dominus Noster, reprobata contraria Doctorum sententia, praedictam Sacrae Congregationis resolutionem nedum approbavit, verum praesenti decreto publice evulgando voluit omnibus notum fieri, non posse vigore similis indulti celebrari missam in priuatis Oratoriis, quando eidem missae actu non interessit aliquis ex iis, quibus principaliter indultum concessum est; indultum vero principaliter concessum intelligi iis tantum, quibus Breue dirigitur, nimirum personis illis, quae a tergo ejusdem Breuis proprio nomine nuncupantur, adeo ut sine praesentia alicujus ex dictis personis, minime liceat missae sacrificium peragi; etiamsi praesens sit aliquis, sive ex familiaribus, sive demum ex hospitibus nobilibus in eodem Breui memoratis, quippe quibus nil aliud per hujusmodi Breue conceditur, quam quod unusquisque eorum (dummodo, quot attinet ad familiares, juxta clausulam in iisdem Breuibz insertam, non sit ex illis actu non necessariis) assistens missae, quae celebratur in Oratorio privato in praesentia alicujus ex personis a tergo Breuis proprio nomine nuncupatis, satisfacta obligationi audiendi missam diebus festis de praepcepto. Substanta igitur, & proscripita quacumque minus germana interpretatione ejusmodi Breuium, & indultorum in contrarium haecenus facta, Sanctitas sua ita declaravit, & seruari omnino mandavit, districte precipiens, ut omnes Episcopi, alique locorum Ordinarii, etiam tamquam a Sede Apostolica Delegati executioni, & obseruantiae hujus decreti diligenter incumbant per Canonicas penas contra inobedientes eorum arbitrio constitutendas. A. Card. Gentili Praefectus. G. A. Archiepiscopus Philippen. Secr.

Oratorium publicum, obtenta prius a Sacra Congregatione Concilii translatione onerum, potest clausa janua viae publicae, reducti ad Oratorium priuatum; Sacra Congregat. Immun. in Lucana 19. Augusti 1704. lib. 1. decretal. Valleman. pag. 605. Capella erecta in priuatis domibus cum dote, & titulo non cadit sub decreto prohibitionis de celebratione missarum in priuatis Oratoriis; Sacra Congregat. Concilii in Polignanen. 23. Augusti 1633. lib. 19. decret. pag. 288. apud

apud Ursayam insitit. crimin. lib. 1. tit. 10. §. 2. n. 85. In Oratorio privato, in quo ex causa infirmitatis a Sede Apostolica conceditur facultas celebrandi missam in die Natiuitatis Domini, tres misse, non autem una dumtaxat, ab eodem Sacerdote celebrari possunt; Sacra Cong. Conc. in dubio Oratorii privati 20. Januarii 1715. apud Thesaurum resolutionum Sacrae Cong. Conc. tom. 3.

83 Oratoria privata non solent facile concedi in domibus mulierum in communi videntium, ut notant Doctores passim, & praesertim Nicolius in Floresculis verb. Clausura num. 38. in fine. Ursaya tom. 8. part. 2. direct. 6. num. 8. & seq. Monacell. tom. 1. tit. 6. form. 19. num. 19. & 20. & patet ex pluribus Sacrarum Congregationum decretis, & signanter in una Paenormitana 14. Februarii 1699. in qua Sacra Congregat. Concil. non obstante favorabili voto Reverendissimi Archiepiscopi, similem instantiam Congregationis mulierum rejecit, quam refert, & sequitur Monacell. loc. cit. num. 20. & ibidem num. 19. referendo aliam resolutionem Sacrae Congreg. Episcoporum, & Regul. in Imolen. 20. Februarii 1693. aduertit, Sacras Congregationes non esse faciles ad concedendas similes gratias, sed nec etiam approbare similia mulierum Collegia, illa simpliciter tolerando ad custodiendam honestatem, & libere relinquendo sub Ordinarii cura, & jurisdictione; & quidem merito denegantur similia indulta, quia hujusmodi Congregationes mulierum sine clausura videntium sunt contra expressam dispositionem, & prohibitionem S. Pii V. constituit. incip. Circa Pastoralis Officii relata. a nobis sub verb. Tertiariae num. 15. ubi quod tales mulieres possunt hoc tempore prohiberi, ne in communitate maneant, nisi professionem cum quarto voto de perpetua clausura emittant ad formam dicte Planae constitutionis, ut de facto Urbanus VIII. cons. incip. Pastoralis Romani Pontificis: suppressit, & annullavit quandam hujusmodi mulierum Congregationem: idem similes Congregationes mulierum, vel penitus dissoluantur, vel si tolerentur, remaneant sub omnimoda jurisdictione Ordinarii, ut pluries respondit Sacra Congregatio, tum Episcoporum, & Regular. tum Sacri Concilii. Vide ibi n. 15. 16. & 17.

86 Oratorium esse publicum per multa ostendit, & probat erudite de more D. Ursaya tom. 1. p. 2. direct. 23. Et signanter ab altari fixo, & stabili, ibid. num. 39. ab admissione plurium personarum ad audiendas missas, ibid. num. 95. a campana, & campanali ibi existentibus, ibid. num. 91. & 99. a celebratione multarum missarum in illo sequuta, ibid. n. 94. a celebratione missarum per spatium decenni, ibid. num. 96. a celebratione festiuitatis illius Sancti, cui est dicatum, ibid. num. 97. a porta correspondente viae publicae, ibidem num. 92. Nec cessat esse publicum, etiamsi habeat januam in interiori atrio, seu cortili palatii, ibid. n. 29. ex decreto Sacrae Congregat. Episcop. & Regul. in Ostunen. 20. Martii 1698. & Sacrae Congreg. Concilii in Comprana 31. Maji 1704. & 8. Augusti 1705. ibique numer. 30. affert exempla verbis, & idem asserit sub numer. 60. adducens ad litteram cit. decret. in Ostunen. confirmat. 9. Martii 1702. Nec publicitati Oratorii detrabit, quod aditus ipsius datur per scalas, seu porticum, per viculum, aut aedes priuatum, ibid. num. 27. adducens ad id etiam decisionem Sacrae Rotae. Et a fortiori non desinit Oratorium esse publicum, quando Patronus cedit juri, quod habebat in situ ante illius portam, ibid. num. 25. & 26. referens per extensum magistralem decisionem Sacrae Congreg. Episcop. & Regul. in Placentina 14. Novemb. 1626. ac dicens, quod talis resolutio vim legis habeat, & tamquam talis seruanda sit, & ibi per totam dictam disceptationem 23. Pisauren. Oratorii, sic docte, & erudite scripsit, ut plures iuris, & decretis, ac innumeris Doctoribus ad rem adductis, victoriam reportauerit contra Curiam Episcopalem Pisauri in Sacra Congregatione Episcoporum, & Regul. quae Pontem Eminētissimum Cardinali Rubino die 2. Junii 1705. Rescripsit: Attenta refectioe Oratorii, Vicarius Apostolicus permittat celebrationem missarum, & festi Natiuitatis B. M. V. circumscripto pro-

cessu in Curia Episcopali fabricato super praetensa falsitate testium.

87 Et Oratorium esse publicum, declarauit Sacra Congreg. Concilii in Saouonen. in qua propositis binis hisce dubiis, I. An aedes sacrae S. Mariae de Areneto sit Ecclesia publica, vel Oratorium priuatum in casu? II. An constet de nullitate, & iniustitia interdicti, & respective suspensionis a diuinis in casu, &c. die 28. Julii 1724., prodit rescriptum: Dilata, & fiat planta iudicialis, & addatur dubium iuxta mentem. Et re-proposita causa sub dubio: An sit standum, vel recedendum a decisio in casu, &c. die 9. Septembris 1724. Responsum fuit: Prauio recessu a decisio Ecclesiam esse publicam, facta tamen per Senatorem Imperialem in publico instrumento declaratione, se nullum ius habere in area sita ante Ecclesiam, necnon quod clauas tam Ecclesiae, quam areae praedictae retineantur ad Capellano; & ad D. Secretarium cum Sanctissimo Pro declaratione, quod area non gaudeat immunitate: Et quoad secundum affirmatiue, & amplius; sic apud Thesaurum resolutionum Sacrae Cong. Conc. tom. 5. Et in Ruben. die 29. Julii 1731. ad dubia. I. An licita sit celebratio missarum in Oratorio, de quo agitur? Et quatenus negative. II. An, & quomodo sit providendum in casu, &c. Eadem Sacra Cong. Conc. Respondit: Ad I. Affirmatiue, & amplius. Ad II. Provisum in primo, apud D. Thesaurum tom. 5.

88 Et in Nirri. die 2. Februar. 1735. ad dubia: An constet de valida consecratione Oratorii, de quo agitur in casu, &c. II. An idem Oratorium sit publicum, seu potius priuatum in casu, &c. Eadem Sacra Congreg. Concilii. Respondit: Ad I. Affirmatiue. Ad II. Affirmatiue quoad primam partem, at negative quoad secundam; imposita tamen obligatione Comiti Josepho retinendi apertas fores atrii de die, & constitutiendi Capellam congrue dotatam; apud D. Thesaurum tom. 7. ubi ab Eminētissimo Cardinali Cavalchini, tunc Sacrae Congregat. Secretario, in sua eruditissima causae expositione adducuntur ad rem sequentia decreta.

89 In Nullus die 14. Januarii 1626. Eadem S. Congregatio censuit: Committendum esse Ordinario, ut ubi Orator publico instrumento se obligauerit, semitam, qua itur ad Capellam, cuiusque liberam in perpetuum seruare, atque illius situs dominio, ac iuri efficaciter renuntiauerit, declarat, Capellam ipsam non comprehendi in decreto a Congregatione edito de priuatis Oratoriis, petitaque celebrandi licentiam pro suo arbitrio concedat; ubi tamen prius dictam Capellam visitauerit, ac diuino cultui peragendo aptam, & decentem esse compererit, atque ita ut nullum hinc praedictum inferatur iuribus Parochialis Ecclesiae, ut in lib. 19. decret. pag. 316. In Verellan. ubi Episcopus prohibuerat, ne diebus solemnioribus missae celebraretur in Oratorio intra moenia Castrae Catalangeli existente, & Comitibus de Catalengo exponenibus, idem Oratorium esse sacrae supellectili instructum; ab immemorabili tempore in eo nocte Natiuitatis Domini pluries celebratam fuisse missam solemnem, Episcopos antecessores illud visitasse, in eo administratum fuisse Sacramentum Confirmationis, & tandem publicum, & liberum ad illud haberi aditum, cum nocturno tantum tempore clauderet janua praedicti Castrae Sacrae Congreg. die 3. Augusti 1675. Respondit, Oratorium esse publicum, adeoque licitum esse ibi celebrare festis etiam solemnioribus, ut in lib. 20. decret. pag. 124.

90 In Comprana, cum Oratorium in aula palatii Baronis Castrae Novi situm, ecclesiastico interdicto fuisset suppositum, necnon prohibitum sacrosanctum missae sacrificium ibi celebrari, nisi doeretur de legitima facultate Apostolica, eo sub fundamento quod ad ipsum publicum non patebat accessus; ac intra septa palatii existeret, ita ut priuatum, & non publicum dici deberet, memoratus Baro, & Scipio eius filius postulationes ab hac Sacra Congregatione praedictum Oratorium publicum declarari, ostendere satagerunt, idem Oratorium habere fixum altare marmoreum, & campanile cum cam-

pna pro convocacione populi ad audiendum Sacrum, dicitur esse S. Joanni Baptista, festum ejusdem Sancti Titularis solemniter celebrari cum totius Cleri assistentia, ibique erectum reperiri beneficium sub eodem titulo. S. Joannis Baptista de jure patronatus Baronum dicti Castri, necnon procuracionem Episcopo dictum Oratorium visitanti persolutam fuisse, proposito inter cetera hoc dubio: "An interdictum emanatum per Visitatorem sub fundamento, quod Oratorium, sive Capella, de qua agitur, sit privata, & non publica, suscitatur in casu, &c." die 31. Maji 1704. responsum fuit Negativo, ut in lib. 54. decret. pag. 216.

91 Immo reposita causa ad instantiam Episcopi Compiani existimantis, non convenire, nec licere, quod atrium palatii Baronis pro libito claudi posset, quodque per palatium ad Capellam haberetur aditus, discussa fuerunt duo hęc dubia: "I. An aperiendum sit ostium Capella in via publica, vel potius removendę sint valvę impediennes ingressum in atrium? II. An liceat Baroni per palatium ad Ecclesiam descendere in casu, &c." Et eadem Sac. Congr. Conc. die 8. Aug. 1705. respondit: Ad I. Negative. Ad II. Affirmative, in casu, de quo agitur, ut in lib. 55. decret. pag. 292. Sic ad litteram dicti. Eminentissimus Cavalchini in cit. Niriien. ubi refert etiam supradictas resolutiones in Savonen. sub die 28. Julii, & 9. Septembris 1724.

92 Quamvis supra Oratorium, seu Capellam, aut Ecclesiam nequeant esse camerae, vel loca ad habitandum, dormiendum, deambulandum, aut ad alium usum profanum ex dictis, & decretis allatis supra n. 18. & sub verb. Ecclesia art. 5. n. 5. Subtus tamen ipsa possunt admitti horrea, cellę vinarię, aut apothecę, ut plura adducens exempla urbis de Oratoris, ac etiam de ipsismet Ecclesiis Parochialibus, ac pluribus ad id allegatis Doctoribus, defendit D. Ursaya tom. 8. part. 1. disticp. 40. d. n. 136. ad 138. ubi insuper refert quod ita in terminis respondit Sac. Congr. Episc. & Reg. in Reatina 6. Junii 1606. & Sac. Congr. Conc. in Pisaurien. Oratorii 23. Februar. 1710.

93 Oratorii erectio locum esse in Collegio, ut in eo valeant missę quolibet die, & etiam festis solemnibus celebrari, & Sacramenta administrari Convictibus, Discipulis, atque Domesticis in Collegio actu degentibus, & illi inservientibus, excepta Communione Paschali, respondit Sac. Congr. Conc. in Sarrina Oratorii 11. Junii 1718. apud d. Thesaurum tom. 11.

94 Oratorium domesticum conceditur advocatis consistorialibus; Benedic. XIV. tom. 1. constitut. 106. incip. Inter conspicios. §. 34. Item conceditur Officialibus & Militibus S. Januarii. Idem constit. 24. incip. Romanę Ecclesię.

95 Advertenda sunt ea, que recte tradit Bened. XIV. Instit. Eccl. 34. §. 3. num. 11. & 12. (de qua ipse mentionem ingerit in mox afferenda encyclica §. 23.) ubi postquam scripsit, non posse vigore indulgi administrari in Oratoriis privatis Sacramentum Penitentię, ex quo Rituale Romanum tit. de Sacramento Penitentię, se precise habet: "In ecclesia, non autem in privatis adibus Confessiones audiāt, nisi ex causa rationabili, que cum incidit, studeat tamen id decenter, ac patenti loco prestare." Et dubium movit de Sacramento Eucharistię, ex quo Concilium Tridentinum sess. 22. cap. 6. de Sacrificio missę, sic se precise exprimat: "Oparet quidem Sacrosancta Synodus, ut in singulis missis fideles adstantes, non solum spirituali affectu, sed Sacramentali etiam Eucharistię perceptione communicentur, quoad eos Sanctissimum sacrificii fructus uberius proveniet." Adducens inibi sententiam affirmativam Clericali de Sacramento Eucharistię docet. 8. ad mensum Februarii casu primo d. num. 34. usque ad finem, ubi fise probat posse in ipsis Oratoriis Eucharistiam ministrari, & alios Doctores, inter quos Quarti, Dianam, & Giribal. credentes ad id oportuna facultatem Ordinarii, tam pro Sacerdotibus Regularibus, quam Secularibus ibi celebrantibus, cui opinioni assensens esse conformem Romę praxim, restatur insuper, quod cum de Ordine Sacre Congregal-

tionis Concilii, cujus erat Secretarius, allocutus fuisset Summum Pontificem Innocent. XIII. pro facultate recipiendi Eucharistiam in suo privato Oratorio ad quadam nobilissima femina, quę propter suas habituales indispositiones nequibat manere ad Ecclesiam conferre, noluit eam dictis Pontifex concedere, nisi limitatam ad tempus infirmitatis, visis prius, & ponderatis juratis Medicorum attestacionibus. Quamobrem cum ipse esset Archiepiscopus Bononiensis statuit, quod nullus Sacerdos sive secularis, sive Regularis sine sua, aut sui Vicarii Generalis speciali facultate posset ullo modo in dictis privatis Oratoriis Eucharistiam ministrare.

* Nullum jus assistit Parocho, ne in Oratoriis publicis intra suam Parochiam, missa celebratur ante absolutam atrium Parochialem, ex decretis Sacre Congregationis. Instit. Eccl. 44. §. 11. Potest tamen id vetare Ordinarius dummodo tamen missa in Ecclesia Parochiali hora opportuna celebratur. Quę verba sunt S. Congr. ibid. §. 12.

In Archiepiscopatu tamen Bononiensi, si Oratorium publicum distet a Parochiali unum milliare, permittitur hęc anticipatio; onere tamen injuncto Capellano annunciandi festa de precepto, & Evangelium explicandi, sicut & catechismus, ac doctrinam christianam habendi, quod etiam mandatur a Clemente XII. in encyclica ad Episcopos Italie data an. 1735. ibid. §. 15.

Potissima differentia Oratorum publicum inter & Oratorium privatum in eo posita est, quod illud habere debet januam apertam in via omnium usui patentis, & a privatorum hominum dominio exempta, tantę amplitudinis, quanta communiter ab Interpretibus juris ad vię publicę denominationem desideratur: in hoc vero alius non patet aditus, nisi per locum privatum; Gattic. de Orator. domestic. cap. 3. num. 2. & plur. seq.

Ceterum si pateat aditus ad Oratorium per domus atrium, prædium, aream, campumque de aliquo dominio, sed ab immemorabili tempore transitus ille liber fuerit, perinde ac si fuisset per viam publicam, ita ut nulla domino sit facultas transitum illum impediendi, non desinit Oratorium illud esse publicum. Idem dic, si in nova constructione Oratorii, dominus se obligaverit, viam, que ducit ad ipsum, utique liberam in perpetuum servare; Fagnan. in cap. in his n. 18. de privileg. Gattic. de Orator. domestic. cap. 3. n. 5. ubi num. 6. agit de Oratoriis, que intra domos erecta sunt, & tamen tamquam publica habentur.

In Oratorio publico necessariam esse campanam, vulgo traditur. At Oratorium non desinere esse publicum, tametsi campana ipsa careat, firmat Gattic. de Orator. domestic. cap. 3. num. 13. "Quod (Inquit) in Villis præcipue, & oppidis reperitur. Oratoria, in quibus publice Sacrificium offertur, nec in illis suspensa reperitur ulla vel minima campanula, quin propterea ab Episcopis inderdicantur. At vero hujusmodi defectum hequaquam Episcopi tolerarent, si ex communi jure campana ad constituendum publicum Oratorium requireretur. Mihi certe hęc multorum Episcoporum tolerantia æquipollens invito testimonio apparet, quum ex illa evidenter comprobetur, inter necessaria Oratorii publicam campanam non reputari. Quicirca non jam Oratorium propter campanam publicum constituitur, sed ideo campanam appenditur, quia jam supponit locum publicum, quo perfecto, signum illud collocatur. Signa etenim rerum, prius in seipsis res constitutas supponunt, quas nisi perfectas præsupponerent, fallaciter demonstrarent. Sane autem dicitur, male a quibusdam Episcopis tolerari Oratoria publica absque campana, statim reponere poterimus, non uniformem ubique Regulam posse observari ob diversas circumstantias in diversitate locorum occurrentes. Adde pariter, nullam, quam sciam, ab Apostolica Sede legem latam esse præcipientem, in Oratoriis publicis appendi campanam, ac proinde uniuscujusque Episcopi prudentię relinquere pro opportunitate hanc, vel exigere, vel non concedere; ac abinde ad discrimen uberiori inter Ecclesię, & Oratoria conservandum,

sufficere si, quod olim jusserat Joannes XXII. in extravagan. 2. de offic. Custodis, renovaretur, quemadmodum expresse illud renovavit S. Carolus in Concilio Provinciali Mediolanensi IV. part. 1. tit. de campanis, videlicet unam tantum campanam in Oratoriis, plures solum in ecclesiarum campanariis turribus appendi."

103 Qua posita opinione, non per hoc, quod Oratorium non habeat campanam, concludi potest, quod non sit publicum, si janua habeat in via publica. Recte vero ro asserti potest, publicum esse Oratorium, si campanam habeat, quia campana non appenditur, nisi Oratorium sit publicum.

104 De eo non leviss est controversia, num Oratorium publicum præter ostium principale in via publica apertum habere possit aliam minorem januam, quę privatam domum, vel privatę domus atrium respiciens ingressum non omnibus liberum præbeat, sed solis domesticis, in quorum unice gratiam aperitur? Tum etiam quaeritur, num in Oratorio publico fenestrę in parietibus effingi queant, ut è privatis cubiculis domestici in Oratoria respiciere, atque ita a reliquis omnibus separati missę, ac orationi assistere, & vacare possint?

105 Negativam in utraque questione opinionem tenent Barbosa ad Concil. Trident. sess. 22. cap. 8. num. 21. de Reform. Amostaz de causis p. lib. 5. cap. 10. n. 15. & sequent. At pro affirmativa sententia, in una, itemque altera questione est, concurrente vel lege fundationis, vel privilegio Apostolico, vel usu immemorabili, Gattic. de Orator. domestic. cap. 3. num. 8. & 9. ubi inter alia in confirmationem hujus suę affirmativę sententię affert Synodum Beneventanę anni 1567. tit. 5. cap. 2. in quo habetur: "Edificationem & usum Oratorum ita Episcopi, quum id illis justa de causa concedendum visum fuerit, concedant, ut præter fores, per quas a privatis domibus ad ea itur, alias item habeant, quibus a via publica omnibus aditus pateat."

106 De Oratoriis privatis consule, ubi res postulat, plures laudatum Gatticum, qui hoc argumentum illustravit. Illud vero hic prætereundum haud est, quod S. M. Benedictus XIV. in epistola data 2. Junii 1751. ad Primatem, &c. Poloniae ad §. 20. ad §. 26. declaravit, in hisce privatis Oratoriis administrari haud posse Sacramenta Penitentię, & Eucharistię etiam extra tempus Paschale, comprehensis etiam Regularibus exemptis. Quocirca amplius amplius nequit opinio, quam Auctor numer. 45. tenet, quod scilicet possint in hisce Sacramenta administrari.

107 Sed præ omnibus attendenda est sequens novissima constitutio Benedicti XIV. juxta quam sicut nunc moderanda varia ex supra traditis, quamque idcirco veluti normam & regulam hac in re servanda, ad litteram subnectimus.

EPISTOLA ENCYCLICA

Ad Primatem, Archiepiscopos, & Episcopos, Regni Poloniae.

De tollendis abusibus ad Oratoria privata, quę sunt in domibus Laicorum.

BENEDICTUS XIV.

Venerabilis Frater, Salutem & Apostolicam Benedictionem. Controversia circa Oratoria privata vigentes, & Poloniarum Prælatum vota Pontificis declarationes.

MAGNO cum animi nostri dolore à nobis intellectum est nonnullas in diocesis vestris controversias, ac molestas dissidia, propter Oratoria privata, insurrexisse, quibus præcedendis cum omnis per vos cura ac diligentia adhibita fuerit, non modo optato sine frustra-

ti sitis; sed & in aliorum offensionem incurreritis, vobisque eam acquisiveritis reprehensionem, & notam, quasi nimio rigore adhibendo modum excedatis: optari proinde à vobis, ut per hanc Sanctam Sedem certę vobis regulę indiceretur, ad quam normam, sublatiis abusibus, privati Oratorii privilegium exerceri debeat, idque ad eum finem, ut cum ordinationis vestre Pontificia auctoritate nostra munite fuerint, non solum ab omni malevolorum censura immunes evadant, verum majus semper eidem honoris, atque æstimationis pondus accedat. Licet autem vestrę hujusmodi petitioni satisfacere facillime potuissemus, illos vobis libros indicando, tam in quibus de hujusmodi materia doctrinam prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum decretis conformis, quam alios etiam, quorum Scriptores, dum de privatis Oratoriis agunt, ea Sanctę Sedis decreta vel dissimulant, vel ignorant, quę assertionibus eorum omnino opponuntur; nihilominus, cum nos Venerabiles personas Vestras præcipuo ac specialia affectu prosequamur, per encyclicam hanc epistolam nostram, qua fieri poterit brevitate, tum eorumdem Decessorum Nostrorum, tum nostram hac super re mentem, sensusque apertius; quibus quidem, præter obedientiam, quę eidem debetur ratione auctoritatis, quę velut à fonte dimanant, aliud etiam nescio quid majoris ponderis inest, materia ipsius nomine, quę eorum objectum est, quęque in questione versatur, cum omnis hujusmodi res ab Apostolicis privilegiis dependeat, quorum explicatio privativo jure Summis Pontificibus reservata est, cumque eadem præcipuum normam desumere debeat ex intentione illius, à quo concessio facta est, cujus sensus concedenti semper, quàm alii cuilibet notior esse debeat, adeo ut quidquid à vobis secundum ea, quę in encyclica hac epistola nostra continentur, ordinabitur, & statuatur, id pro executionis Summorum Pontificum præscriptis prædium esse dicendum sit; cujus rei gratia Apostolicorum Delegatorum qualitatem, & auctoritatem Fraternitatis Vestris additam esse censendum est, quam etiam, quatenus opus sit, nos ipsarum presentium litterarum tenore. Vobis ad hujusmodi effectum concedimus, & impartimur.

Oratoria privata in Episcoporum adibus extructa jam usque à prioribus Ecclesię seculis.

§. 1. Nihil sane expositum nobis est, quod ad ea perineat sacella, quę in episcopalibus palatiis vestris habentur; pro missa vel per vos, vel per alios celebranda, aliave quapiam sacra functione, quę officii ac dignitatis vestrę propria sit, obeunda, de quibus late disserere nobis perfacile esset, nisi hoc à proposito nostro alienum foret: quare duo tantummodo verita sacellorum exempla indicabimus, quę Episcopi in proprio Episcopio à publicis ecclesiis distincta, ac separata habebant, in quibus Sanctam Missę Sacrificium celebrabant. Horum primum sacellum est Sancti Casii Episcopi Narniensis, de quo S. Gregorius in Homilia 37. super Evangelia narrat, quod licet gravi morbo opprimeretur, in Oratorio Episcopi sui missas fecit, tam ut proprię, quā eorum, qui illum visitatum adveniebant, devotioni satisfaceret. Alterum exemplum est S. Joannis elemosynarii Ep. Alexandrini, qui sicut in actis ipsius à Leontio scriptis deprehenditur, illos coarctans, qui missa nondum operata discedebant, quum ipse ad eandem celebrandam in publicam Ecclesiam se conferret, dicere in more habebat: Ego propter vos descendens in Sanctam Ecclesiam, non poteram mihi nec facere missas in Episcopio. Prædictum exemplum legitur est apud Thomassinum de veteri, ac nova Ecclesię disciplina part. 1. lib. 2. cap. 93. n. 6. Alia exempla in opere de Oratoriis privata inscripto cap. 6. collecta reperuntur (quod opus novissimè à Joanne Baptistā Gattico Canonico Lateranensi Romę in Inceam editum est) per quę Episcoporum jus circa sacella in propriis episcopalibus palatiis habenda validis fundamentis innixum comprobatur.

Concilium Tridentinum de aliis Oratoriis privatis decernens, nihil detrahit sacellis Episcoporum.

§. 2. Hinc quidem juri Sacrum Trident. Conc. ulla ratione derogavit; quippe quod tantummodo *sess. 22. de observandis & evitandis in celebratione missæ*, propter multa, quæ parum decenter fieri identidem contingebat, Episcopis præcepit, ne Secularibus, ac Regularibus missam celebrare permitterent *privatis in domibus*, & extra Ecclesias, aut Oratoria publica, quæ divino cultui destinata essent; quod nullam cum Capellis, quæ in episcopaliibus palatiis sunt, rationem habent, quum hæc sub privatarum domorum nomine numquam censi possint. Id pluries à Congregatione Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium ejusdem Concilii Tridentini Interpretum, in aliquot ejusdem resolutionibus, validis rationibus innixis, declaratum est, quas Nos in Nostro de Sacrificio de missæ tractatu retulimus *sess. 2. §. 45. & seq. latin. edition. Patavinae*. Nos enim, tunc etiam cum in *minoribus* constituti opus aliud inscriberemus, illud præcipue Nobis gloriosum duximus, ut nulla in parte à Romanæ Curie tribunalium sententiis recederemus, quibus ut plurimum à Pontificis Oraculis auctoritati robor accedit.

Sed nihil etiam statuit de eorum facultatibus extra Aedes Episcopales, & extra diocesim.

§. 3. Illud tantummodo de hujusmodi Episcoporum privilegio dici poterat, quod cum idem ad sacella, quæ in Episcopis sita sunt, restringeretur, nullo modo Episcopis favere poterat, tum cum iidem extra proprias domos versarentur, cum visitationem obirent, sive cum iter haberent, adeo ut cum vel missam celebrare, vel eidem interesse vellent, ad publicas Ecclesias se conferre cogentur, vel à locorum ordinariis veniam petere, ut sibi liceret, vel missam celebrari facere, vel ipsi eandem celebrare, in illa habitatione in qua forte diversarentur.

Privilegium altaris viatici ubique erigendi Episcopis concessum à Bonifacio VIII.

§. 4. Verum recol. memor. Prædecessor Noster Bonifacius Papa VIII. in decretali sua: *Quoniam Episcopi, de privilegiis, in Sexto*, male factum reputans, Episcopos sine rationabili causa missam quotidie non celebrare, aut eidem non interesse, eidem concessit, ut etiam extra propriam diocesim altari portatili, seu viatico uterentur: *Præsenti constitutione indulgemus vobis, ut altare possint habere viaticum, & in eo celebrare, aut facere celebrari, ubicumque absque interdicti transgressionem illis permittitur celebrare vel audire divina.* Dignum animadversione verbum, est *ubicumque*, quod quidem procul dubio loca etiam, quæ extra diocesim sita sunt, comprehendit.

Et uti possunt etiam sine licentia Ordinarii Localis, & post Concilium Tridentinum, & Pauli V. decretis.

§. 5. Præcipuum etiam animadversionem dicte Congregationis Concilii resolutiones merentur, cum ad questum eidem propositum, num videlicet Episcopus, qui extra propriam diocesim, ad utendum privilegio altaris viatici, petere ejus rei veniam ab Episcopo locali teneatur; minime cum teneri respondit, aliqui frustratorum Bonifacii VIII. privilegium fuisse; quoniam illius Pontificis ætate antiquum jus in suo vigore persistebat, cui quemadmodum mox dicitur, à Concilio Tridentino postea derogatum fuit, secundum quod Episcopis facultatem concedebat missam in privatis domibus celebrandi. Similiter, cum eidem Congregationi alterum quassum propositum fuisset: num privilegia per Bonifacium VIII. Episcopis concessa, vel Tridentinum Concilium, vel Pontificis Pauli V. decretum, de quo pariter mox dicitur, præjudicium ullum attulissent, ni-

hil pariter privilegio illi detraçtum fuisse respondit: cum tam in Concilio, quam in citato decreto, sublata quidem Episcopis facultas fuerit; qua aliis licentiam in privatis domibus missam celebrandi concedere possent, verum nequaquam juri illis expoliati remanserint, quæ proprias personas respiciunt, quæ eorumdem dignitates, atque characteris propria sunt. Prædictæ resolutiones à nobis referuntur in nostro tractatu de sacrificio missæ latine editionis Patavinae *sess. 2. §. 42.* nec non in commentariis bon. mem. Cardinalis Petra ad constitutiones Apostolicas tom. 4. super constitutione 2. Urbani V. num. 15. & seq. & à Gattico in recenti ejusdem tractatu de Oratoriis domesticis, in tit. de usu altaris portatilis, cap. 12. n. 1. & seq.

Non tamen extra domum propriæ habitationis sive in sua, sive in aliena dicitur.

§. 6. Tam verum est, quàm quod verissimum, nullam rem majus præjudicium privilegiis adferre, quàm abusus eorumdem, quod quidem satis superque pro vero comprobatum fuit, etiam in casu hujus privilegii altaris portatilis, quod concessum Episcopis est, quod post Concilium Tridentinum, ac Paulinum decretum illasum remansit. Certis indicis compertum fuit, quosdam Episcopos eodem abuti, qui vel intra, vel extra diocesim, ad laicorum se domos conferbant, atque in iis, vel ipsi missam celebrabant, vel, ut ibidem plures celebrarentur missæ, faciebant, idque nulla necessitate urgente, sed ad eum tantum finem, vel ut proprium privilegium ostentarent, vel ut laicorum petitioni satisfacerent. Cum hujusce inconvenientis notitia ad Concilium Congregationem pervenisset, non prætermisit hujusmodi excessum providere, ejusdemque abusus corrigendi curam Archiepiscopis committere, si quando factum in locis eorum jurisdictioni subiectis contigisset. In Codicibus Actorum, seu Regestis Congregationis prædictæ *lib. 48. decretor. fol. 471.* Resolutiones ipsæ referuntur. Quia tamen nihilominus malum invalerebat, à felicis recordationis prædecessore nostro Clemente Papa XI. die 15. Decembris 1703. sequens decretum publicatum fuit, in quo postquam inconveniens expressum fuit, nimirum: *Episcopi etiam in aliena diocesi extra domum propriæ habitationis in privatis laicorum domibus erigi faciunt altare, ibique per unum, aut per plures à suis Capellanis vivificam Christi Hostiam immolant, ad remedium gradus sit: ad abusus hujusmodi eliminandos, &c. Sanctissimus Dominus Noster, &c. expresse declarat, Episcopis, & suis majoribus Prælatibus, etiam Cardinalibus honore fulgentibus, neque sub prætextu privilegii clausi in corpore juris, neque alio quocumque titulo, ullo modo licere extra domum propriæ habitationis, in domibus laicis, etiam in propria diocesi, quod factum intelligitur, in aliena, etiam si diocesani consensus adhibeatur, erigere altare: ibique sacrosanctum missæ sacrificium celebrare, sive celebrari facere.*

§. 7. Magni hujus Pontificis menti ille tantummodo finis in hoc propositus fuit, ut abusus tollerentur, numquam autem, ut recto privilegii usui quidquam detraheretur. Et quia relata verba prohibitive, utpote *non nisi ampla & effrenata*, cuiquam præbere, amantæ ferant affirmandi, non licere Episcopis ut privilegio altaris portatili, tum cum vel diocesim visitant, vel iter faciunt, aut aliquid de recessu extra residentiam sunt, atque in laicorum domibus morantur; illato de hujusmodi, re sermone in Congregationibus, quæ sub Innocentio XIII. immediato Clementis ejusdem successoris, habitæ fuerunt, quarum Nos tunc in *Minoribus* existentes, à secretis fuimus, opportunum factu iudicatum est, ut ea, quæ mox subijcimus, declaratio fieret, quæ postea inserta fuit in ejusmodi, literis Innocentii *incipientibus*: *Apostolici Ministerii ut quas idem Pontifex pro constituendo, in Hispaniarum regnis hono. Ecclesiastica disciplina, regimine condidit, quasque etiam ejusdem successor Benedicimus XIII. in forma specificæ confirmavit, & ut in omnibus locis pro regula ac norma haberentur in appendice Concilii Romani missæ celebra-*

Ad eorum erectionem, & usum Episcoporum licentia semper requisita fuit.

§. 10. Quartum, quod licet fere semper in laicorum domibus privatorum Oratoriorum usus habitus fuerit, in quibus missa celebrabatur; semper tamen Episcoporum licentia necessaria fuit: ad quam concedendam ipsi valde faciles plerumque erant: *Missarum solemnitas non ubique, sed in locis ab Episcopo consecratis, vel ubi ipse permisisset, celebranda censemus.* Verba sunt Can. *Missarum de consecrat. distr. 1.* Hæc autem facilitas, propter quam interdum factum est, ut Oratoria domestica, licet frustra, prohiberentur, multo magis in usu fuit in Ecclesia Orientali ob id potissimum, quod in Ecclesiis Græcorum non nisi unicum altare erat, & postquam una super ipso missa celebrata esset, altera per eundem diem celebrari minime poterat. Balsamon. in *Comment. ad Canon. Trullanor. testatur*, quod sine ulla alia formula imperita ab Episcopo censebatur Sacerdoti licentia celebrandi missam in privatis laicorum Oratoriis, quoties super mappis Episcopo consecratis celebraretur.

Sed hæc facultas à Concilio Tridentino Episcopis adempta est, ideoque ad volum Romanum Pontificem devoluta.

§. 11. Postremum autem, quod dicimus, illud est. Quum post varios sermones in Sacro Concilio Tridentino hæc de re habitus (quod Concilium, tam magna cum Polonici Regni gloria, tanto plausu acceptatum fuit, opera Cardinalis Osii, & Nuntii Commendonii, in magno Conventu habito coram Rege Sigismundo Augusto, quemadmodum in ipsius Concilii historia per Cardinalem Pallavicinum conscripta *lib. 24. cap. 15.* videre est) in *sess. 22. in decreto de observandis, & evitandis in celebratione missæ*, sequenti modo statutum, & ordinatum fuerit: *Neve patiantur, de Episcopis sermo est, privatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad divinum tantum cultum dedicata Oratoria, ab iisdem Ordinariis designanda, & visitanda, Sanctum hoc Sacrificium à Secularibus aut Regularibus quibuscumque peragi, cum adjecta derogatione cuiuslibet privilegii, exemptionis, & consuetudini, non obstantibus privilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque; ex eo factum esse, ut non amplius Episcopis facultas sit concedendi usum Oratoriorum privatorum in domibus laicorum, causa in iisdem missam celebrandi; cum licentia, quæ ab ipsis darentur, celebrandi missam in Oratoriis privatis, neutiquam stare possint cum præcepto à Concilio eidem ipsis imposito, ne id permittere debeant; ac proinde prædictum jus ad Sanctam Sedem devolutum fuisse, quoniam circumstantiæ temporum, & Oratoriorum privatorum in laicorum domibus dilatato minime permittebant, ut eadem prorsus abolerentur. Atque hujusmodi semper Conciliaris textus, intelligentia, quam tradidit Congregatio Concilii, privativa ejusdem interpres, quæque etiam à fel. record. prædecessore nostro Paulo Papa V. in epistola encyclica anno 1615. ad omnes Episcopos expedita, approbata fuit, quæ quidem epistola tum apud varios Auctores, tum etiam in citato tractatu nostro de Sacrificio missæ *sess. 2. §. 42.* impressa reperitur. Et in ea quidem alia quæcumque verborum Concilii intelligentia reprobatum, multaque de irreverentia erga missæ sacrificium dicuntur, cui nimia Episcoporum facilitas in concedenda licentia sine ulla limitatione, aut cautela, non parum fomenti præbebat. Denique in eadem ita concluditur: *Facultas istem hujusmodi licentias dandi ipsius Concilii decreto, unicuique ademptam esse, solique Beatissimo Romano Pontifici esse reservatam.**

Provide leges à S. Sede præscriptæ pro Oratoriis privatis erectione, & usu.

§. 12. Postquam jus concedendi Oratoria in privatis lai-

ti voluit insertas; ipsam vero declarationem inter ejusdem Concilii decreta retulit tit. XV. cap. III. in quo quidem Concilio Nos quoque ad Sacrorum Canonum interpretationem adhibiti fuimus. Declarationis verba Nos etiam hic libenter apponimus: *Declaramus, quod cum in prædicto decreto de Clementis XI. Decreto sermo est, statuat, non licere Episcopis extra domum propriæ habitationis, in domibus laici erigere altare, ibique sacrosanctum missæ sacrificium celebrare, sive celebrari facere; hujusmodi prohibitio intelligenda non est de domibus etiam laicis, in quibus ipsi Episcopi forte occasione visitationis, vel itineris, hospitio excipiuntur, ut nec etiam quando Episcopi in casibus à jure permissis, vel de speciali Sedis Apostolicæ licentia, absentes à domo propria ordinariæ habitationis memoram idcirco faciant in aliena domo per modum similis habitationis; his enim casibus licita iis erit erectio altaris ad effectum prædictæ habitationis, non secus ac in domo propriæ ordinariæ habitationis.*

Premissarum Regularum usus.

§. 8. Optimum factu iudicavimus in encyclica hæc epistola nostra exponere vobis hæc, quæ ad Fratritates vestras præcipue pertinent, nimirum quantum Vobis concessum est, quoad sacella, seu capellas, quæ in episcopaliibus palatiis vestris sunt, quantum item Vobis in alienis domibus, & extra vestram diocesim facere permittum est; causas etiam concessionum, ac privilegiorum indicavimus, nec non eorumdem abusus, atque abusus prohibitiones apposimus; tum ut Vos discrimen agnoscat, quod intercedit inter capellas episcopaliū ædium vestrarum, in quibus aliquando vobis, pro præcipuo fine hujusmodi commodi, & consolationis vestræ, privilegio altaris erigendi, ac celebrandi, vel celebrari faciendi, uti licet, tum vere etiam ne forte, cum vos contra abusus, privatorum Oratoriorum in domibus laicorum invigilare debeatis, redargutioni illi obnoxii sitis, quod alienos in aliorum domo defectus dum corrigitis, interim vestræ domi, atque in propria agenda ratione excessus adhibeatis. Ideoque ad privatorum Oratoriorum propositum, quæ in domibus laicorum sunt, gradum facientes, aliqua præmittemus.

De Oratoriis privatis in domibus laicorum extant monumenta, tum primis, tum posterioribus Ecclesiæ Seculæ. De iis abrogandis sæpe cogitatum.

§. 9. Primum quidem est, privatorum Oratoriorum in dictis domibus usum ab antiquo tempore repetendum esse, cum constet, Apostolos sacra mysteria privatis in domibus celebrasse, eumque morem persecutionum tempore servatum fuisse, quemadmodum Christianus Lupus in suis notis ad *Canones Trullanos* apposite animadvertit. Alterum autem, privata Oratoria in domibus laicorum subsequenter etiam seculis fuisse, cum persecutiones jam cessassent, cum in Sacramentario Gallicano, quod *Mabilionius tom. 1. Musæi Italici* impressum edidit, *Collecta* legatur, quæ recitanda erat in missa, quæ celebrabatur in domo cuiuslibet; nec ad hujusmodi quidem assumptum alia deficiunt probationes, quas Nos in tractatu nostro de sacrificio missæ *sess. 1. §. 10.* cum cura colligere studuimus. Tertium porro est, de tollendis hujusmodi Oratoriis privatis in domibus laicorum, seu potius factuibus missam in ipsis celebrandi, pluries cogitatum esse. Nihil de Justiniani Novella 58. dicemus, in qua, ne in domesticis Oratoriis celebrarentur, lege interdixit, tantummodo permittens, ut in eisdem oraretur; nihil præterea de Novellis 4. & 15. Leonis Sapientis, qui prohibitionem sustulit, asserens, adeo tunc privata Oratoria multiplicata fuisse, in quibus missa celebrarentur, ut non solum optimates, sed mediocres etiam conditionis homines in suis domibus eadem haberent. Quod vero spectat ad ea monumenta, quæ proxima temporibus nostris sunt, satis erit illa indicare, quæ in dicto tractatu de sacrificio missæ loco superius citato à nobis allata fuerunt.

laicorum domibus Sede Apostolica reservatum fuit, dici vix potest quantum curae, ac diligentiae adhibendum sit pro recto ejusdem moderamine. Qua de re in Archivio Congregationis Concilii, cujus olim Secretarius munus Nos ipsi, antequam ad majores dignitates ascenderemus, plures per annos gessimus, authentica documenta reperuntur. Hac tandem pro lege statuta fuerunt, quemadmodum ex formulis literarum in forma Brevis, quae conceduntur, colligere licet: Oratorium scilicet parietibus, per quos ab omnibus aliis domesticis usibus segregetur, structum esse debere; idem prius, vel ab Episcopo, vel ab alio, cui ipse vices suas delegaverit, visitandum esse, inspicendi gratia, num decens, & apte compositum sit, & num aliquid eorum, quae necessaria sunt, in eodem desit; ut Episcopus sit, qui celebrandi missam licentiam impertiatur, & quod licentia hujusmodi secundum rationabile illius arbitrium perduret, nec plures in die, sed unica tantum missa in Oratorio celebratur; & quod haec missa celebretur à Sacerdote vel Seculari, vel Regulari, dummodo Secularis ab Episcopo approbatus sit, Regularis autem licentiam habeat à suo Regulari Superiore; ne missa celebretur possi diebus solemnibus Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, Nativitatis Domini nostri Jesu Christi, & aliis solemnioribus diebus, quos inter etiam enumerantur dies Epiphaniae, & Ascensionis Domini, Annuntiationis, & Assumptionis Beatae Mariae Virginis, omnium Sanctorum, necnon Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac Titularis Ecclesiae loci: exprimitur personae, quarum praesentia necessaria est, ut in privato Oratorio missa celebrari possit; aliae item, quae, dum praedictis praesentibus missa celebratur, eidem interesse possint, & ecclesiasticis praecipue satisfacere; denique declaratur, omnia sine parochialium juri praesidio fieri debere.

Ampliores concessionem, quoad numerum missarum, diesque & horas, quibus celebrari valeant.

§. 13. Atque haec sunt, quae in consuetis privatorum Oratoriorum Brevis continetur: quaedam vero alia expediti consingit Brevia, quae extraordinaria sunt; ut quum exempli gratia, justis cuipiam de causis concessio fit, ut secundam missam celebrari facere possit, vel, ut eadem aliquanto citius, aut aliquanto serius eo temporis limite, seu termino celebratur, qui in Rubricis praefixus, vel etiam in diebus exceptis; & alia hujusmodi. Cum autem interdum tam circa Brevia privatorum Oratoriorum prioris speciei, quam circa alia, ac generatim super omnibus controversiae exortae sint, Apostolica Sedes per hujusmodi occasiones, opportunis rationibus super hoc providere non praetermissit.

§. 14. In Ordinariis Brevis, ut plurimum, duobus conjugibus licentia conceditur faciendi, ut in privato Oratorio missa celebratur; exprimiturque, ut missa celebrari possit tum lisdem praesentibus, tum eorum filiis consanguineis, atque affinibus, qui una cum ipsis in eadem domo habitationem habent. Numquam exorta difficultas est, an, cum aut vir, aut uxor missae intersunt, si consanguinei, & affines, qui in eadem domo habitant, praesentes pariter adsint, ecclesiastico praecipue diebus festis satisfaciunt, id tantum ratum, ac Brevis litterae cohaerens habentur est.

1. *Indultarium praesentia requiritur pro celebratione missae in Oratorio privato.*

Summum autem difficultatis eo semper redit, ut dispiceretur: num, cum neuter conjugum adsit, sed unus ex consanguineis, aut affinibus in eadem domo habitantibus, posset eo jubente in privato Oratorio missa celebrari; & non alii, qui in domo illa habitant, consanguinei, & affines, tandem audientes festo die ecclesiastico praecipue audiendi missam satisfaciunt. In hoc autem divise de more Auctorum opiniones erant: verum cum hujusmodi difficultatis punctum in Congregatione Concilii die 3. Decembris 1740. in causa, cujus inscriptio erat *Marsicen. Oratorii*, propositum, ac discussum esset, decisum fuit, non posse in Oratorio

privato missam celebrari, nisi indultarium praesentia ibidem haberetur; quod idem est, ac si dicitur, viri, vel uxoris, ad quos Breve directum erat: quemadmodum in tit. 9. resolutionum Sacrae Congregationis Concilii anni 1740. ad p. 59. & seq. videre est.

Indultarii distinctius secernuntur ab iis, quibus solummodo conceditur ut missam ibi audiendo satisfaciant praecipue.

§. 15. Cum autem decreti hujusmodi facta nobis relatio esset, idem per Nos sub die 7. Januarii 1741. confirmatum fuit; ac praeterea demandatum, ut in hujusmodi Brevis, in quibus certis quibusdam, ac determinatis personis concessio fit, ut unam in privato Oratorio missam celebrari facere possint, quae missa pro filiis, consanguineis, affinibus valeat; majoris claritatis gratia, subjecta clausula adjungatur: "Volumus autem, quod nati, ac consanguinei, & affines praedicti unicam dictam missam vobis quidem praesentibus, audire tantummodo, nunquam vero celebrari facere audeant." Ut autem quae indultariae personae sint, facile agnoscere possent, sine quarum praesentia missa celebrari non potest, neque, qui eandem audit, praecipue satisfacit; adjunximus, ut pro indultariis personis illae haberentur, quae in fronte, seu inscriptione Brevis nominatae forent, cum ad easdem ipsas Breve dirigatur.

Indultarii censentur ii, quibus inscriptae sunt litterae Apostolicae.

§. 16. Nos ab hujusmodi norma minime recedimus verum quia aliqua interdum in corpore Brevis persona nominatur, quae praesente conceditur, ut missa celebrari possit, & quod alii affines, consanguinei, vel familiares eandem audientes, praecipue satisfaciunt, etiamsi praedicta persona in fronte Brevis minime nominatur, hinc est, quod, firma semper ea regula maneat ut possit in privato Oratorio missa celebrari, dum aliqua ex indultariis personis adsit, quae in fronte, seu inscriptione Brevis nominatur; dicimus, posse missam celebrari, etiamsi nulla earum personarum praesens adsit, quae in fronte seu inscriptione Brevis nominatur, dummodo illa praesens sit, cui in Brevis corpore nominatum, & expresse facultas tribuitur, ut possit in privato Oratorio cum ipsa adsistat, facere, ut missa celebratur.

Nisi aliter in corpore Brevis dispositioe statuatur.

§. 17. Atque, ut res exemplo magis pateat, datur viro, & uxori facultas faciendi, ut in privato Oratorio missa celebratur, atque ad hos Breve dirigatur. Hic autem vir superstitem habet matrem; haec vero in fronte, seu inscriptione Brevis minime nominatur; verum cum in Brevis corpore dicitur, quod ipsa quoque mater eandem missam celebrari facere possit, & valet: id sufficiens est, ut sola matris praesentia adhibita, missa in Oratorio celebrari possit, etiamsi mater in fronte, seu inscriptione Brevis nominata non sit: quae haec dicta sunt in hujusmodi generis Brevis in iudicantur veris curae nobis erit, ut imposterum feliciter etiam, & sine ulla confusione exprimitur.

Exemplum eius rei affertur. 2. Si permittatur celebratio missae diebus exceptis solitis, in Nativitate Domini celebrari poterunt tres missae.

§. 18. In consuetis, sive ordinariis Brevis solemnes, quemadmodum dictum est, dies excipiuntur, quos inter Natalis Christi Domini dies reconseritur, in quo tres à quolibet Sacerdote missae celebrantur. Interdum illi, qui privati Oratorii Breve habet, extraordinarium Breve conceditur, in quo eidem valetudinis causa, missam domi audire diebus etiam exceptis permittitur. Cum autem in hujusmodi Brevis de unica tantum missa sermo sit, orta difficultas fuit: num possint die Natalis à Sacerdote, qui in ipso celebrabat, tres missae celebra-

brari, de quo cum Nos eo tempore, quo Concilii ejusdem à Secretis eramus, peculiarem dissertationem conscripsissemus, atque in lucem edidissemus, sub die 13. Januarii anni 1745. resolutum à Congregatione fuit, quod à Sacerdote tres missae celebrari possent, quemadmodum s. 3. Thesauri resolutionem pag. 109. & seq. & pag. 116. videre est.

3. *Baptismus, extra casum necessitatis, ministrari nequit in Oratoriis privatis, praeterquam filiis Regum, ac Principum.*

§. 19. Reliquum est, ut de sacris functionibus dicatur, quae in iis Oratoriis fieri possunt, quae in domibus privatorum sunt, & in quibus non plures, quam unicam tantum missam celebrari permissum est, nisi cum forte cuipiam ex speciali gratia concessa facultas esset faciendi, ut secunda celebratur. Quod ad Baptismatis Sacramentum attinet, jam in Viennensi Concilio sub Pontifice Clemente V. decretum fuit, ne Baptismus in aliis locis conferri posset, praeterquam in Ecclesiis, in quibus sacri hujus lavacri fontes reperiuntur, nisi cum casus necessitatis adesset, aut cum de Regum, vel Principum filiis ageretur, quemadmodum in Clementina unica de Baptismo, & ejus effectu videtur est.

4. *Nec Penitentiae Sacramentum, extra casus à Jure permittos, non obstantibus privilegiis Regularium.*

§. 20. Quod autem Sacramentum Penitentiae respicit, jam in Rituali Romano sub Titulo de Sacramento Penitentiae, cum de Sacerdote sermo fit, qui Confessiones audit, statutum fuit: "In Ecclesia, non autem in privatis aedibus Confessiones audiat, nisi ex causa rationabili, quae cum incidit, studeat tamen id decenter, ac patienti loco praestare." Rituale à Pontifice Paulo V. confirmatum fuit. Et magnus ecclesiasticae disciplinae instaurator Sanctus Carolus Borromeus tum in instructione Sacramenti Penitentiae, tum in monitis ad Confessarios, atque in primo suo Provinciali Mediolanensi Concilio, id inculcare non praetermisit, quemadmodum in actis Ecclesiae Mediolanensis, editionis civitatis ejusdem part. 1. pag. 11. part. 4. pag. 520. eadem part. 4. pag. 761. & pag. 773. videre est; pag. autem 775. Superioribus Regularium inculcat, ut id à subditis eorum exacte adimplendum curent. Cum autem à praedictis Confessariis Regularibus prolata in medium facultas esset audiendi ubique Confessiones fidelium, quam sibi ea ratione assererant, quod in Pontif. Clement. X. Bulla: *Suprema*, nulla loci limitatio fieret; idem ipse Pontif. declaravit nullam facultatem (in praedicta constitutione sua) fuisse tributam Regularibus audiendi Confessiones Sacramentales in privatis domibus, ac proinde minime licere eidem Regularibus cujusvis Ordinis &c. Sacramentum Penitentiae administrare in domibus privatis extra casus à jure permittos." Quod decretum cum Praesulis Fagnani subscriptione editum, variis in locis impressum est, ut in appendice ad Synodum Fulginatensem, quae à bon. memor. Josaphat in Baptiselli civitatis ejusdem Episcopo anno 1722. celebrata fuit.

§. 21. *Communio Paschalis in Ecclesia Parochiali sumenda est.*

§. 22. Quod pertinet ad Communionem Paschalem, ab unoquoque Catholico Paschatis tempore recipienda est, ex praecipito tum decreti Concilii Lateranensi in cap. Omnis utriusque sexus, de penitentia, & remissionibus, tum Concilii Tridentini sess. 13. c. 8. can. 10. nemo est, qui ignoret, praecipuum hoc in propria Parochiali Ecclesia adimplendum esse, ut in alia Ecclesia cum proprii Episcopi, vel Parochi licentia, secundum varias diocesum consuetudines: porro fel. record. praedecessor Noster Paulus Papa IV. Fratribus Minoribus privilegium concessit, ut Sacram Eucharistiam omnibus Christianis in eorum Ecclesiis distribuere possent.

sent, excepta tamen die Paschatis Resurrectionis; atque hoc privilegium à sanctae memoriae altero praedecessore Pio Papa V. per communicationem, ut dicitur, ad omnes Regulares extensum fuit.

Regularibus vetitum, in die Paschatis S. Eucharistiam distribuere in eorum Ecclesiis non Parochialibus.

§. 22. Verum quia, secundum praecedentem Eugenii IV. constitutionem, paschale tempus, intra quod Communionis praecipuum adimplendum est, à Dominica Palmarum initium habet, ac Dominica in Albis terminatur; cum exortum dubium fuisset, num licitam Regularibus foret juxta praescriptum eorumdem dierum terminum Sacram Eucharistiam Fidelibus in eorum Ecclesiis distribuere; resolutum fuit die Paschatis omnino distribui posse, ne illis quidem, qui intra sanctiore hebdomadam Paschali praecipue in propria Parochiali Ecclesia satisfecissent: posse quidem Regulares alibi Paschalis temporis diebus fideles in eorum Ecclesiis Sacra Eucharistia reficere, hac tamen conditione, ut Communionem refecti scirent, non ideo se à praecipuo illo exemptos esse, ut Paschalem in propria Parochiali Ecclesia Communionem recipere deberent; illustra Congregationis Concilii decreta sunt quibusdam in causis, Senonensi videlicet, Burdegalensi, & Mechiniensi, quae à nobis in nostro de synodo diocesana tractatu lib. 7. c. 42. n. 3. relata sunt.

Non tamen id vetitum aliis diebus intra terminum Paschalem, salvo implemento praecipui in Parochiali mensurabili, ut in eorum Ecclesia.

§. 23. Extra Paschalem vero Communionem, cum Sacro Tridentino Concilio sess. 22. cap. 6. de sacrificio missae, quae subjicimus verba legantur: "Optaret quidem Sacrosancta Synodus, ut in singulis missis fidelibus adstantes non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiae perceptione communicarent, quod ad eos sanctissimi hujus sacrificii fructus uberius perveniret," non defuit qui ex iisdem verbis deduceret, quod certo, & clare inde consequatur, ut in privatis Oratoriis, quando in ipsis celebrandi missam facultas est, distribui Eucharistia possit iis, qui missae praesentes adsunt; neque ad hoc praestandum ullo particulari indulto opus sit.

In Oratoriis privatis, extra Communionem Paschalem, licet S. Eucharistiam sumere, si Episcopi licentia accedat.

Super hujusmodi quaestioni capite Nos in nostra instr. 34. §. 3. disserimus, inter eas, quas tum, cum Bononiae resideremus, Ecclesiae illius Archiepiscopatum gerentes, publicavimus, quas quidem institutiones cum Italico sermone edidissemus, postea Romae latine reddita, atque impressae sunt, ibi autem expositam paulo ante opinionem retulimus: verum aliam esse subjungimus, quae Episcopi licentiam requirit, ut qui domesticum Oratorium domi habet, dum missae in eodem interest, communicare possit. Hujusmodi opinio tum bono reum, tum Romanae etiam consuetudini, sivi praxi, cohaerens Nobis visa est, ac proinde ordinavimus, ne in privato Oratorio recipi Communio posset ab iis, qui in eodem missae intersunt, quam vel Secularis Sacerdos, vel Sacerdos Regularis celebraret, nisi vel nostram, vel Generalis Vicarii nostri licentiam obtinuissent.

Rectus disciplinae ordo postulat, ut hac in re Episcoporum statuta observentur.

§. 24. Neque etiam in praesens voluntas nobis, aut ratio est, cur ab hoc systemate recedamus. Siquidem, cum Nos in magna illa controversia super Communionem illis distribuenda, qui missae praesentes cum sint, eandem petunt, quae aliquot ab hinc annis in Italia exorta fuit, postquam Tridentini Concilii verba retul-

illemus, atque eorum zelum commendassemus, qui inter sancta missae celebrationem communionem recipiunt; Ecclesiasticos quoque Pastores excitavimus, ne ecclesiastico cibo illos fraudarent, qui ejusdem famelicis forent; cum inquam animadvertissemus, ejusmodi circumstantias dari posse, in quibus vel temporis vel loci ratione, Episcoporum prudentia opportunum factum existimet, Sacram Eucharistiam etiam illi, qui missae interfuit, minime distribui, eo magis quod, juxta praesentis temporis disciplinam, libera eidem facultas patet, ut eandem alio loco, atque alio tempore recipere possit, ordinavimus, ut in hoc debita proprii Superioris praecocepto obedientia praestari deberet; cui qui morem gerere recusasset, nimis manifestum indicium praebisset, quam parum animo dispositus ac paratus esset ad altaris Sacramentum recipiendum, quemadmodum in literis nostris, quarum initium est: *Certiores effecti, & quae Bullatio nostro tom. 1. n. 64. leguntur, videre est.*

Praemissorum decretorum expositio omnem ignorantiam executionem de medio tollit.

§. 25. Atque haec sunt, Venerabiles Fratres, quae cumque in encyclica hac epistola nostra Vobis exponere opportunum existimavimus; a quo quidem satis intelligetis quod legendis, & considerandis Apostolicis literis concessionum Oratorii, decessorum nostrorum decretis, harum Congregationum resolutionibus, quae a nobis etiam in praesentia confirmata sunt, nullus amplius litibus, & controversiis locus reliquus sit. Verum quia Vos illud fortasse nobis responsuros arbitramur, optime quidem haec omnia habere, verum eo difficultatem redire, quod quaecumque decreta atque ordinata sunt, minime observantur; ne grave vobis sit, hoc per Nos reponi, quod si inobservantia ex neglecta brevium lectione, & consideratione, aut ex ignorantia decretorum, ac Pontificiarum resolutionum originem habet, Nos quidem in hoc nunquam culpandi erimus; idque nunc maxime, postquam, ingravescente licet aetate nostra, & multis, ac difficillimis curis assidue Nos prementibus, in encyclicam hanc epistolam nostram, quidquid haec super re scire opus erat, inserere non detrectavimus.

Eadem in dioecesis synodis, & Episcoporum aedictis publicanda sunt.

§. 26. Quod si Vos etiam id praestare curabitis, ut in dioecesis synodis vestris, in vestris item aedictis, quae a Vobis pro bono dioecesis vestrae regimine publicantur, Pontificiarum decretorum, ac resolutionum de super indicatarum observantia inculcetis, duplex inde bonum exabit, ut & vivam Vobismetipsis eorundem memoriam teneatis, atque ab aliis aut ignorantiam expellatis, aut eandem, utpote crassam deinceps atque supinam, inexcusabilem reddatis. Hanc agendi rationem, ac formam tenuerunt, atque in praesentia tenent nostri Italiae Episcopi, qui aut Pontificiarum decretorum, quae super privatis Oratorii condita sunt, summam in synodis suis inseruerunt, aut in appendice ad ipsas synodos eadem decreta per extensum adjunxerunt; quemadmodum in synodo anno 1724. a bon. memor. Cardinali de via Arimini habita, in altera anno 1726. celebrata a bon. mem. Cardinali Pignarelli Archiepiscopo Neapolitano, quae etiam in ea, quae anno 1736. habita fuit a Ven. Fratre nostro Annibale Cardinale Albano, Sabinensis tunc temporis Episcopo, atque in aliis multis videre est.

Indulgentiarum etiam demonstrando, cum interminatione amissionis privilegii.

§. 27. Non eorum ex numero Nos sumus, quibus persuasum sit, omnia in nostra tempora inconvenientia incidere, atque ea praesentibus diebus contingere scandala, quae nunquam praeteritis temporibus evenerint. Satis superque pro certo habemus ea, quae ho-

die sunt, alio tempore accidisse. Ac ne a propoita re longius recedamus, illud dicemus, quod si hodie sacrae leges ad privata Oratoria pertinentes a Sacerdotibus violantur, propter praesidium, quo nuntur, Magnatum seculi, apud quos Capellani munere inservunt; idem nono etiam seculo eveniebat, cum S. Agobardus tunc temporis Archiepiscopus Lugdunensis de eadem re queratur in suo tractatu de privilegio, & Jure Sacerdotum cap. 11. Non tamen idcirco vobis Sacerdotalis constantia, atque animus deponendus est, pia ac religiosa Polonorum ratio est; & si quando aliquis abusus in privatis ejusdem Oratorii contingat, cum id Magnati, cuius in domo commissus, aut introductus est, notum fiat, rationes adducendo, & ostendendo, quod per abusus privilegium amittitur; sperare est, ipsum omne suum inobedienti Capellano praesidium certo sublaturum.

Et contra Capellanos inobedientes procedendum etiam per censuras.

Et si quando infortunium accideret, ut hac ratione finis non obtineretur; praesto vobis semper spiritalia arma sunt, quibus contra Capellanum uti poteris. Fortasse autem si hac ratione factum esset, quum primum de inconvenienti resortu fuit; pace omnium dicemus, res non eo progressuras fuisse, in quo nunc statu sunt, sicut ex recursibus ad Nos delatis notum factum est, quorum causa ad encyclicam hanc epistolam nostram conscribendam animum adduximus.

Exempti quoque praemissa observare tenentur.

§. 28. At enim inconvenientia privilegiatis, & exemptis proficisci vos fortasse dicturos praevideamus, nimirum a Regularibus, de quibus in praedicto recursum ad hanc Sanctam Sedem facta plura insinuaverunt. Nos autem id vobis dicimus, nulla privilegia, nec exemptiones esse, quae impedire possint, quominus abusus exterminentur.

Regularium privilegia haec in re sublata sunt a Concilio Tridentino, omnisque facultas Episcopis tributa, ut eos archaere possint ad observantiam decretorum super hoc editorum.

§. 29. Habebant sine dubio Regulares privilegium altaris viatici, & ut super eodem altari missam, ubicumque locorum forent, sine ulla Episcoporum licentia, celebrare possent, quemadmodum in decretali Honorii III. in cap. In his, de privilegiis, videre est; a quo deinde privilegio fiebat, ut missam possent celebrare etiam in domibus laicorum, sive super altari viatico, sive super altari fixo, etiamsi laicum privilegium Oratorii privati minime haberet; propter eam rationem, quod privilegium celebrationis suum vigorem haberet, licet celebrationis locus minime privilegiatus foret. Verum cum Sacrum Tridentinum Concilium in citata Sessione. 22. in decreto jam citato de observandis, & evitandis in celebratione missae, Episcopis praecipisset, ne permittant, ut in privatorum domibus missa celebratur a Secularibus, aut Regularibus quibuscumque, eisdemque dedit facultatem procedendi, tanquam Apostolicae Sedis Delegati, contra refractarios: *Ut delegati Sedis Apostolicae, atque omnibus privilegiis, exemptionibus, & consuetudinibus contrariis, cujuscumque generis essent, derogasset: Non obstantibus privilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque:* hinc necessario consequitur, Sacrum Concilium Tridentinum tam praecedentibus altaris viatici privilegiis derogasse, quam facultati missam in privatorum domibus sine Episcopi licentia celebrandi; atque ulterius Episcopum tanquam Sedis Apostolicae delegatum, contra inobedientes procedere posse, etiamsi exempti sint; nullum vero amplius esse privilegium, vel exemptionem, quae obstat, quaeque impediatur, quominus abusus tollantur.

Pri-

Privilegia in corpore Juris clausa etiam sine speciali mentione a Trident. Synodo abrogata.

§. 30. Nihil autem valet ea, quae a quibusdam promouetur assertio, videlicet, Concilium Tridentinum Juris inclusum sit, etenim Sacrum Concilium Tridentinum si etiam derogare privilegiis consuevit, quae in corpore Juris inclusa sunt, nullam etiam de his expressam mentionem faciendae, sed simpliciter aliquid contrarium ipsis determinando, generali adjecta ad contraria privilegia derogatione, quemadmodum celeberrimus Praesul Fagnanus in cap. Nonnulli n. 42. & seq. sub iii. de Rescriptis ample demonstrat.

Altaris viatici indultum pro locorum necessitatibus tantum conceditur.

§. 31. Quod si forte quis hoc unquam objiceret, concessum saepe ab Apostolica Sede fuisse, atque etiam nunc, post Tridentinum Concilium, altaris viatici usum concedi a Fraternitatibus vestris notum esse debet, hujusmodi privilegium in his locis concedi ubi Ecclesiae non sunt; aut si sunt, talis haereticorum potentia est, ut in eisdem catholici non sine gravi periculo ad audiendam missam convenire possint. Uno verbo praecise necessitati providetur: quo quidem, ut optime perspicuis, ab eo, de quo agimus, casu plane diversus est.

Tenor privilegii Fratrum Praedicatorum concessi, pro locis, in quibus Ecclesiae desunt, & Haeretici Catholicos opprimunt.

§. 32. Gregorii XIII. Decessoris nostri privilegium legit, quod anno 1580. Fratribus Ordinis Praedicatorum Provinciae Polonicae concessit, quod Bullario Religiosae illius Familiae tom. 7. pag. 92. insertum est: *„In quibusdam civitatibus, oppidis, & locis Provinciae Polonicae tanta Haereticorum potentia, & impietas existit, ut Catholicos impune opprimant, nec isdem Catholicis missas in Ecclesiis, quarum raritas in illis partibus existit, audire tuto liceat. Nos supplicationibus tuis in hac parte inclinati, tibi, ac pro tempore existentis Ordinis Fratrum Praedicatorum Provinciae Polonicae Priori Provinciali, ut licentiam, & facultatem dicentis Professoribus altaria portatilia habendi cum debitis reverentia, & honore, super quibus in domibus nobilibus civium, & incolorum civitatum, oppidorum, & locorum dicte Provinciae, in quibus, vel Ecclesiae desunt, vel tanta est Haereticorum potentia, & impietas, ut impune opprimant, in locis ad hoc congruentibus, & honestis, per se ipsos missas in praesentia personarum Catholicarum celebrare possint, in casibus necessitatis tantum, ita quod eis ad culpam nequeat imputari, concedere valeatis, Apostolica auctoritate tenore praesentium de speciali gratia indulgemus.*

Decretum Clementis XI. de privilegiis Regularium, de usu Oratoriorum privatorum, de facultatibus Episcoporum discrete statuit.

§. 33. Legite item jam superius citatum Clementis XI. decretum, quod majoris etiam commoditatis vestrae gratia hic annexum vobis transmittimus; etiamsi, tum cum illud conditum fuit, praeter publicationem ejusdem Romae factam ad Ordinarios per loca, tam intra, quam extra Italiam transmissum fuisse sciamus. Ab ipso autem absque eo quod nostris rationibus, & animadversionibus Nos idem roborandum suscipimus, (quod quidem facere nobis in proclivi esset, cum praes-

tantiorum, inter Pontifici Juris peritos, Auctorem assertionis ubique in promptu sint), manifeste cognoscere poteritis, subsistant nec ne amplius portatilis altaris privilegia, quae Regularibus concessa fuerunt, & num a Tridentino Concilio eidem fuerit derogatum. Cognoscetis, num permissum Regularibus sit, secundum in privato Oratorio cuipiam concessio missam celebrare, cum prima jam celebrata est, nec pro secunda hujusmodi missa peculiare indultum adest: cognoscetis, num in praedictis privatis Oratorii licitum eisdem sit, vel ante auroram, vel post meridiem, missam celebrare eandem possint diebus iis, qui in indulto excipiuntur. Cognoscetis demum, num exemptione non obstante, contra delinquentes procedendi potestas vobis sit. Licet autem nulla omnino hujusce rei necessitas sit, illud Nos in praesentia decretum confirmamus, ac Fraternitatum vestrarum cura committimus, ut pro exacta ejusdem observantia invigiletis; cum minime commendatione dignum sit ad Sedem Apostolicam recurrere, & inconvenientia exponendo, nisi prius adhibita cum vigore ea remedia sint, quae ab ipsa Apostolica Sede contra hujusmodi inconvenientia subministrata fuerunt.

Regularibus non licet, contradicente Episcopo, exorcizare, etiam in propriis Ecclesiis, & canobis.

§. 34. In eo, qui ad Nos factus est, recursus, alterius etiam inconvenientis mentio fit, quod scilicet sine licentia vestra Regulares exorcizant; de hoc tamen nihil dicitur, utrum per vos, aut in synodis vestris, aut in vestris aedictis decretum fuerit, ne ullus Sacerdos, vel Secularis vel Regularis exorcizare audeat, sive in sua, sive in aliena Ecclesia, sive intra, sive extra connohium, quin prius a vobis approbatus sit; atque ita, quin ante licentiam a vobis obtinerit. Hoc illud est, quod praestari debet, quodque ab Episcopis praestari solet, quemadmodum apud Clericatum de Sacramentis Ordinis dectis. 19. num. 42. ubi Episcopales Synodos affert, videre licet. Quod si nihilominus, postquam a vobis, tam in hac materia, quam in alia Oratoriorum privatorum, quantum in vobis est; praestitam fuerit, vestra nihilominus praepcepta violabuntur, ac poene a vobis impositae, & inflictae negligenter; nequaquam certe Nos officio nostro desitimus, ut totam auctoritatem nostram in favorem vestrum interponamus; cum nihil antiquius Nobis sit, quam ut Episcoporum, qui Fratres Nostri sunt, jura sarta tecta serventur. Interim tam Fraternitatibus vestris, quam populis cura vestrae commissis Apostolicam benedictionem peramanter impartimur. — *Dat. die 2. Junii 1751. Datum ex Arce Gandulphi die 2. Junii 1751. Pontificatus nostri anno undecimo.*

ORDO, ORDINARE.

ARTICULUS I.

Quoad ea, quae concernunt Ordinis in genere, & in specie essentiam, numerum, institutionem, materiam, & formam.

SUMMARIUM.

- 1 Ordo sumitur dupliciter, & quomodo.
- 2 Ordo quid sit.
- 3 Ordines secundum Theologos magis communiter sunt septem, & enumerantur.
- 4 Ex aedictis septem Ordinibus quatuor primi nuncantur.

Brevia quaelibet, Oratorii concessionem concernentia, si in Supremo Castellae Senatu praesentari non debeant ad Regium aequatur obtinendum, siquidem inter excepta numerentur, coram Ordinario tamen omitti haud debet sede plena eorum praesentatio (1).

(1) Vid. verb. Altare, & Sedes vacans.